

Коваленко М.Є.**ВЗАЄМОДІЇ СУБ'ЄКТІВ БАНКІВСЬКОГО ТА СТРАХОВОГО РИНКІВ**

Політична незалежність України неможлива без створення стабільної, високоефективної національної економіки та власної фінансової системи.

Україна в своєму розвитку проходить певні етапи економічних трансформацій. Її економіка переходить від планових, адміністративно-командних методів до становлення ринкових відносин. Ринкові механізми в Україні ще не задіяні повною мірою як це відбувається в економічно розвинених країнах світу. Перед державою стоїть завдання проведення лібералізації економіки, створення цілеспрямованої програми запровадження ринкових відносин та ефективних алгоритмів економічних перетворень.

Подальший економічний розвиток держави, поряд із використанням новітніх технологій, телекомунікацій та інформаційного простору, потребує створення відповідної бази для функціонування ринку національного капіталу, важливою складовою якого є фінансовий ринок та сфера фінансових послуг, посилення впливу фінансових інструментів. Як засвідчує практика провідних країн світу, в міру зростання виробництва та насичення ринку товарами зростає і попит на послуги.

Успішне проведення фінансової політики залежить від розуміння діяльності фінансових інститутів і фінансової інфраструктури. Воно залежить також від розуміння того, коли й де застосовувати різні сегменти фінансових послуг та уміння пропонувати набір фінансових інструментів, які підприємці зможуть використати на практиці.

Необхідність дослідження ефективності взаємодії інститутів основних сегментів фінансового ринку, супутніх та допоміжних послуг, пов'язана із поліпшенням якості та ліквідності інфраструктури фінансового ринку загалом.

Дослідженням інфраструктури займалися як вітчизняні так і зарубіжні економісти. Професор А.Ю. Шаріпов вважає, що інфраструктура – це сукупність галузей та підгалузей, основними функціями яких є виробничі послуги та забезпечення економічного обороту у народному господарстві. Дане положення він пояснює існуючою методологією ділення економіки на матеріальне виробництво і сферу послуг, які обумовлюють створення продукту в матеріально-речовій формі та надання послуг як виду цілеспрямованої діяльності.

Група економістів, В.А. Жамін, В.П. Красовського та інші, характеризують інфраструктуру як комплекс галузей, основна функція яких є забезпечення різного роду послуг, що обумовлюють розвиток профільюючих галузей.

Із вище наведених визначень ми маємо підкреслити, що інфраструктура не створює продукту у матеріально-речовій формі, вона лише забезпечує певні умови для його виробництва.

МЕТА

Відповідно до узагальнюючої точки зору на інфраструктуру як сукупності пов'язаних між собою інститутів, що діють у межах особих ринків та забезпечують нормальний режим їх діяльності, необхідно визначити модель взаємозв'язку функціонуючих інститутів у межах одного сегменту фінансового ринку, а саме банківського та страхового ринків, що дозволить ефективно співпрацювати даним суб'єктам та вирішувати проблеми у ході здійснення їх діяльності.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Різноманітність банківських операцій та послуг зростає з розвитком українського фінансового ринку та його входженням у світову банківську систему. Стимулюючими факторами сприяння розширення спектра послуг є:

зростаюча конкуренція у банківській сфері. Якщо на 01.01.2004р. кількість зареєстрованих банків становила 179, серед яких 158 діючих, то на 01.01.2005р. кількість зареєстрованих банків становить 182, серед яких 160 діючих, на 01.01.2006р. – 186 банків [2], [6];

прагнення банків мати прибуток. На 01.01.2004р. доходи банків становили 13 949 млн. грн., на 01.01.2005р. вони складають 20 072 млн. грн., на 01.01.2006р. – 27480,6 млн. грн. [2], [6];

відносна свобода, надана законами, що регулюють банківську сферу, тощо.

Успішна діяльність банків повинна бути зорієнтована на потреби кожного клієнта.

На сучасному етапі до банків висувуються жорсткі вимоги щодо нарощування власного капіталу та розширення частки ризикових активів у структурі балансу, зокрема кредитів. Кредитний портфель банків України на 01.01.2004р. складав 73442 млн. грн., на 01.01.2005р. – 97197 млн. грн., на 01.01.2006р. – 156486,9 млн. грн. [6]. Досягти такої структури активів можна шляхом їх диверсифікації. Однак, розвиток банківських операцій сприяє і диверсифікації ризиків.

Для того, щоб обрати найменш ризикове співвідношення ризик/вигода альтернативу необхідно визначити ступінь ризику. Завдання виміру ризику та його оцінки нараховує стільки років, скільки людина підвернена ризику. На сучасному етапі розвитку вітчизняних банків Національний банк України здобув репутацію органа регулювання банківської діяльності, який діє досить професійно і кваліфіковано та визначає методики щодо запобігання банківських ризиків. У світі бізнесу однією з старіших форм оцінки ризику та його запобігання є страхування.

Ринкові перетворення в Україні зумовили необхідність широкого застосування страхування як важливого елемента господарського механізму і способу захисту не тільки життєдіяльності людини, але й економіки від несприятливих подій стихійних лих, аварій та катастроф. Тому глибокі знання з теорії і практики

страхування повинні мати не тільки працівники страхових компаній, але і банки, інвестиційні компанії, промислові підприємства. Особливо це стосується банківського сектору, тому що на практиці банки підпадають під різні види ризиків, а саме: кредитний, портфельний, валютний, галузевий, ризик ліквідності тощо. Тобто, із розвитком банківського сектору економіки зростають фінансові ризики, що на практиці негативно може впливати на розвиток фінансового ринку в цілому.

Законом України “Про страхування” передбачено страхування фінансових ризиків як добровільної форми страхування. Конкретними різновидами фінансових ризиків можна вважати:

- ризик неплатежу (може розглядатись як кредитний ризик);
- неотримання прибутку при інвестиційних операціях;
- втрати або зменшення прибутку внаслідок форс-мажорних обставин.[Ш]

Згідно з класифікацією страхувань у країнах Євросоюзу фінансові ризики можуть зумовлюватись також зайнятістю, втратою постійного джерела доходу, недостатніми розмірами доходу, втратою прибутку, збільшеними загальними відсотками підприємства, непередбаченими торговими видатками, непрямими торговими та іншими видатками, знеціненням продукції.

Страхування фінансових ризиків допомагає узгодженості фінансових та юридичних взаємин між різними учасниками ринкових відносин [3].

Тобто, якщо ми адаптуємо ситуацію взаємодії банків та страхових компаній, ми можемо визначити, що фінансові ризики стосуються фінансово-кредитної діяльності суб'єктів фінансового ринку. Згідно із законодавством України, при страхуванні фінансово-кредитних ризиків не застосовуються ризики знищення або пошкодження майна внаслідок дії вогню, стихійних лих, технічних аварій та катастроф і дій третіх осіб. При страхуванні фінансових ризиків використовують двоелементні організаційні схеми:

- 1) коли страхувальником виступає інвестор, виробник чи продавець, йому ж і виплачується страхове відшкодування.;
- 2) делькредне страхування, коли страхувальником виступає банк (застосовується при страхуванні ризику непогашення кредиту) [5].

Коли ж здійснюється страхування відповідальності боржника за непогашення кредиту, то застосовується триелементна організаційна схема, де учасниками виступають страхувальник (дебітор, боржник), страховик і застрахований (банк), а страхування називається “заставним” [5].

При співпраці банків та страхових організацій всі ці організаційні схеми зменшення фінансового ризику успішно застосовуються на практиці, про що говорять статистичні дані (таб. 1) [1], [6].

Таблиця 1. Показники, що характеризують взаємозв'язки суб'єктів банківського та страхового ринків.

Показники	01.01.2004 р.	01.01.2005 р.	01.01.2006 р.
1. Кількість зареєстрованих банків	179	182	186
2. Кількість страхових компаній	357	387	398
3. Обсяг виплат по страхуванню фінансових ризиків, млн. грн.	165,2	241,2	566,9

Виходячи з показників наданих у таблиці ми бачимо, що із ростом кількості фінансових інститутів зростає обсяг виплат по страхуванню фінансових ризиків. Це чітко характеризує ефективну співпрацю даних суб'єктів фінансового ринку, та зростання попиту на такий вид послуг як надання кредиту та страхування фінансових ризиків.

Результати аналізу страхового і банківського ринку щодо страхування фінансових ризиків, говорять про активну діяльність Держфінпослуг та Національного банку України щодо контролю за дотриманням страховиками чинного законодавства при укладанні відповідних договорів.

ВИСНОВОК

Розвиток інфраструктури на будь-якому рівні економіки потребує державного регулювання для створення загальних умов функціонування капіталу, не має за мету отримання прямого ефекту, а тільки спрямовано на забезпечення результативного функціонування всіх елементів господарського комплексу.

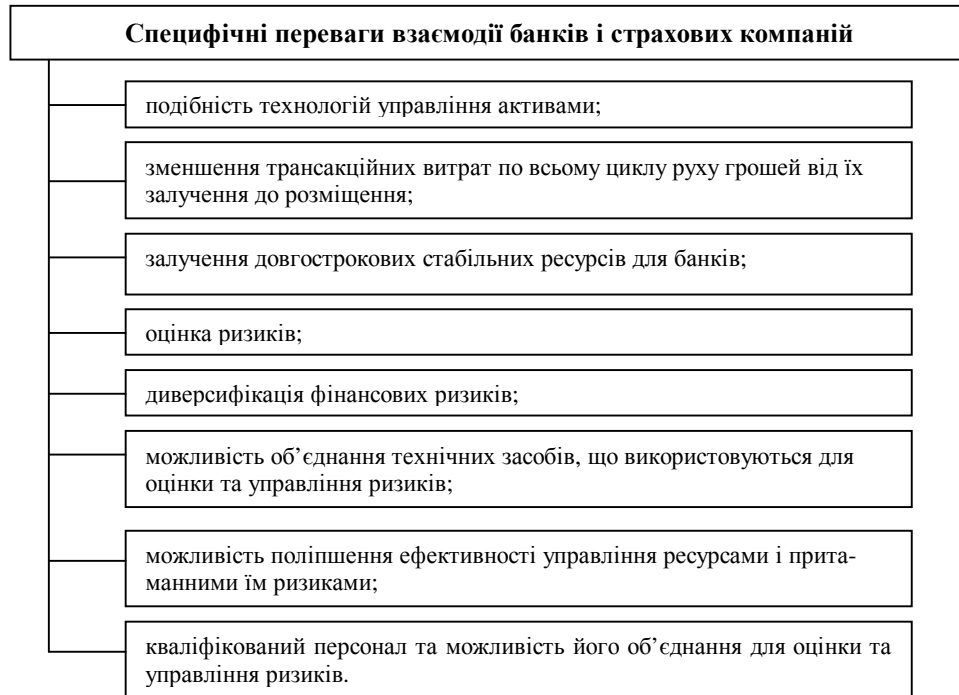
Функціонування і дієздатність усіх елементів фінансової інфраструктури є важливою і необхідною умовою реальної ринкової трансформації економіки України. Розвиток цієї інфраструктури вимагає відповідного законодавства, юридичних гарантій, дієвого механізму й матеріально-фінансового забезпечення.

Створення об'єднаної фінансової інфраструктури для банків та страхових компаній дасть змогу подолати деякі законодавчі перепони:

- 1) як правило, страховим компаніям заборонено розміщення резервів у кредити та акції, тому банківський бізнес є привабливим для них з точки зору можливості управління страховими резервами;
- 2) при об'єднанні банківського і страхового бізнесів цікавим є механізм, за якого страхові продукти продаються в офісах банку поряд із наданням суто банківських послуг. Це може суттєво знизити витрати на страхове обслуговування та пошук нових клієнтів.

У сучасних умовах проявом співпраці банків та страхових компаній є кредитування на придбання автотранспорту з його одночасним обов'язковим страхуванням, іпотечне кредитування з одночасним обов'язковим страхуванням отриманого житла, страхування заставленого майна у банку або фінансових ризиків. У подальшій співпраці банківського та страхового ринків можна визначити такі напрямки взаємодії, як виїздний туризм, відкриття карткових рахунків з одночасним наданням послуг щодо медичного страхування.

Розглянувши модель взаємозв'язку банківського та страхового ринків зазначимо специфічні переваги

взаємодії функціонуючих інститутів (рис. 1).

Рис. 1. Специфічні переваги взаємодії банків і страхових компаній

Виходячи з цього, взаємодія банківського та страхового ринків є своєрідною формою поліпшення управління ліквідністю, більш ефективного управління вартістю коштів, що залучаються та розміщуються.

У наступних наших винаходах ми будемо розширювати модель взаємозв'язку інфраструктурних підрозділів фінансового ринку.

Джерела та література

1. Альманах "Страховий та інші небанківські фінансові ринки України": інформаційно-аналітичний довідник. – К., 2005.
2. Вісник НБУ, лютий 2005.
3. Страхування: теорія та практика: навчально-методичний посібник /за ред. Внукова Н.М. – Харків: Бурун Книга, 2004. – 376с.: іл. – 289с.
4. Фінансовий ринок: Навч. Посіб. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: Знання-Прес, 2003. – 535 с.
5. Шумелда Ярослав Страхування. Навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей. – Тернопіль: Джура, 2004. – 280 с.
6. www.bank.gov.ua

Коляденко Д.Л.

УДОСКОНАЛЕННЯ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Постановка проблеми. Важливе місце у розв'язанні продовольчої проблеми відводиться формуванню й розвитку національного і регіонального ринків сільськогосподарської продукції на основі інтеграції та кооперації. Мале підприємство в регіоні є невід'ємною часткою економіки регіону і набуває все більшого соціального і економічного значення. Актуальним завданням постає розв'язання проблеми мотивації, інвестиційної привабливості, підвищення ефективності господарювання та удосконалення маркетингової діяльності на продовольчому ринку. Метою даної статті є дослідження напрямків удосконалення в сільському господарстві на регіональному рівні.

Аналіз останніх досліджень. Привідна роль має належить малим підприємствам, які є найбільш динамічними у розвитку, спроможними швидко адаптуватися до змін зовнішнього середовища. Проблеми розвитку підприємства були висвітлені в працях вітчизняних науковців М.Й. Маліка, В.Н. Парсяка, К.М. Пугачової, а удосконаленням маркетингу займалися іноземці науковці: В.Н. Парсяка, Г. Армстронг, П. Друкер, Л.В. Балабанові, О.П. Луцій та ін.

Мета. Головною метою даної статті є дослідження проблеми формування маркетингової стратегії малих підприємств в сільському господарстві, аналіз пріоритетних напрямків і перспектив, визначення шляхів